

TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 7, Sayı: 24, Mart 2020, s. 91-103

Dr. Metin YILDIZ

Gençlik Spor İl Müdürlüğü, Beden Eğitimi ve Spor, Spor Yöneticiliği,
metinyildiz.2323@gmail.com

Prof. Dr. Bilal ÇOBAN

Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor, bcoban@firat.edu.tr

GENÇLİK MERKEZLERİ MEMNUNİYET ÖLÇEĞİ (GMMÖ) GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI¹

Özet

Bu çalışmada gençlerin gençlik merkezlerindeki etkinliklere katılan bireylerin gençlik merkezlerine yönelik tutumlarını ölçmek için geçerli ve güvenilir bir memnuniyet ölçeği geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde geniş bir literatür taraması yapılmış madde havuzu oluşturulmuştur. Spor bilimleri eğitimi ve gençlik liderlerinden alanlarında uzman olan kişilerin görüşleri doğrultusunda memnuniyet ölçeği taslağı oluşturulmuştur. Sorular 5’li Likert tipi şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek “kolayda örnekleme yöntemiyle” gençlik merkezlerine üye 2053 gönüllü gence ulaşılmış ve ölçek uygulanmıştır. Elde edilen verilerden yola çıkılarak yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda 20 maddeden oluşan ve 3 faktörlü bir ölçek ortaya çıkmıştır. Açıklanan varyansın KMO değerinin, 94, Bartlett’s Sphericity testi $p < 0,001$ (x^2 : 25840,735; df: 190; p :0,000) olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin Cronbach alpha değerleri; “çalışma” boyutunda, 92 “eğitim” boyutunda” ,71, “yeterlilik” boyutunda, 90 ve ölçeğin tamamında ise, 94 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre geliştirilen Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği’nin (GMMÖ) 20 sorulu, 3 faktörlü, geçerli, güvenilir ve kullanışlı bir ölçek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Gençlik Merkezleri, Memnuniyet

¹ Bu çalışma bulguları Metin YILDIZ’ın yayımlanmış doktora tezinden uyarlanmıştır.

DEVELOPMENT OF YOUTH CENTERS SATISFACTION SCALE (YCSSL) THE STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY

Abstract

In this study ,it is aimed to develop a valid and reliable expectation scale towards to youth centers measure the attitudes of young people,participating in the activities in youth center.During the scale development process,a huge literature review was conducted and an item pool was created.With the opinions of experts in the fields of sports science education and youth leaders,a draft of an expectation scale was created.The questions are graded as a five-point Likert type. The scale was reached by 2053 volunteer young people who were members of the youth centers by “easy sampling method” and the scale was applied.As a result of the explanatory factor analysis based on the data obtained,it emerged a three factors scale consisting of 20 items. The explaining variance of KMO value was determined to be 94,Bartlett's Sphericity test $p < 0.001$ ($x:25840,723$; $df:190$; $p:0.000$).Cranbach alpha values of the scale;it was found as "working" 92 as as an "education" dimension 71as an "adequacy" dimension 90 and 94 as a whole.It was determined that the Youth Centers Satisfaction Scale(GMMÖ) developed according to these results is a valid,reliable and useful scale with 20 questions and 3 factors.

Keywords: Youth, Youth Centers, Satisfaction

GİRİŞ

Dünyada teknoloji alanında hızla gelişmeler yaşanmış ve bu gelişmeler günümüzde gençlik dönemini yaşayan bireylerin üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olduğu görülmektedir. Teknolojiyi yakından takip eden ve bir takım aygıtlara bağımlı olarak yaşayan gençliğin çeşitli fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel anlamda olumsuz yönden etkilendikleri görülmektedir. Buna bağlı olarak hareketsiz bir yaşama ait olan bireyler gençlik merkezlerindeki faaliyetlere katılarak daha sağlıklı bir yaşam sürdürmeleri ve bu etkinliklere katılımları sonucunda memnuniyet düzeylerinin yükseldiği yapılan çalışmalarda da ortaya konulmuştur.

Gençlik kavramı tarih boyunca birçok değişikliğe uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. Batılı tarih araştırmacıları, gençliği çocukluk ve yetişkinlik arasındaki bir ara dönem veya geçiş aşması olarak ifade etmektedir. Gençlik kavramı günümüzün doğurduğu modernite, kentleşme ve endüstri kavramlarının ortaya çıkardığı bir sonuçtur (Lüküslü, D. 2009).

Birleşmiş Milletler gençler için geliştireceği hizmet politikasını belirlemek için genç tanımını yapmak zorunda kalmıştır. Bunun için ilk defa 1985’ deki “Uluslararası Gençlik Yılı” hazırlığı esnasında bir adlandırma çalışması yapılmış ve 15 - 24 yaşarasında olan bireyler genç birey olarak tanımlanmıştır. BM gençlik ile alakalı sosyo-demografik, eğitim, çalışma ve sağlıkla ilgili yıllık resmi verilerinde bu yaş aralığındaki kişileri esas almış bulunmaktadır (Şentuna, M., 2009).

Bu tanımlar gösteriyor ki evrensel olarak kabul edilmiş bir genç ya da gençlik tanımı söz konusu olamamaktadır.

TİDSAD

Memnuniyet, Türk Dil Kurumunun Genel Türkçe Sözlüğü'nde —Memnun olma, sevinç duyma, sevinme biçiminde tanımlanmaktadır (Erol, E.2011).

Bir başka memnuniyet tanımı ise şöyledir: —Herhangi bir olay veya durum nedeniyle sevinç, kıvanç, mutluluk hissedeni niteleyen sığata memnun ve bu memnun olma, sevinç duyma halini açıklayan kavrama ise memnuniyet denir (İlhan, E.1996).

Gençlik merkezleri; Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağılı olarak, genç bireylerin sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler çerçevesinde serbest zamanlarının ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirilmesine imkân sunarak topluma aktif vatandaşlar olarak katılmalarını sağılayan ve genç bireyleri zararlı sayılan alışkanlıklardan korumaya yönelik çalışmaları yürüten kurumlardır (Kara, C. 2012).

Bir başka tanımda ise Merkezler, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağılı bulunan genç bireylerin kültürel, sportif, yaşamsal faaliyetler potasında “serbest zamanlarını” verimli kullanmalarına imkân veren ve bu kişilere gereksinim duyulan mekânı oluşturan sosyal kuruluşlar olarak tanımlanmaktadır (MEB Aile Tüketici Hizmetleri, 2011).

Gençlik merkezleri, gençlerin Atatürk ilkeleri doğrultusunda, ülkesine ve milletine yararlı, araştırmacı, yaratıcı, birleştirici, yeteneklerini geliştirmek ve toplumsal yaşama gönüllü olarak katılmalarını sağılamak, gençlerin serbest zamanlarını ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirmelerini sağılamak, onları sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirmek, diğler illerdeki gençlik merkezi üyeleri ile birlikte projeler üreterek bu projeler aracılığı ile gençler arasında değışim programları yapılmasını sağılamak, yurt dışı gençlik kuruluşları ile uluslararası değışim programları gerçekleştirmek, gençlerin sosyal kişiliklerinin gelişmesine katkıda bulunarak, topluma uyumlu olmalarını sağılamak, Sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle gençlerin ruh ve beden sağılıklarını korumak, ulusal birlik ve beraberlik duygularını güçlendirmek, bireysel ve toplumsal ilişkilerinde sağılıklı ve dengeli kişilik geliştirmelerine katkıda bulunmak ve onları zararlı alışkanlıklardan korumak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bilgi ve becerilerini artırmak, gençlerin sorunlarına yardımcı olmak, rehberlik ve danışmanlık yapmak, il düzeyinde yapılacak olan gençlik organizasyonlarında diğler gençlik kuruluşları ile koordinasyonu gerçekleştirmek amacıyla hizmet vermektedir (Gençlik Merkezleri Yönetmeliğı, 2003, md.5).

Bu çalışmanın amacını gençlik merkezlerindeki etkinliklere katılan bireylerin memnuniyet durumlarını belirlemek ve memnun olunmayan konularda iyileştirmelere gidebilmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi oluşturmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Evren -Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 yılları arasında Türkiye'deki Yerel Yönetimlere bağılı Gençlik Merkezlerine üye olan bireyler oluşturmaktadır.

Örneklem

Araştırmanın evreni “kolayda örnekleme yöntemiyle” 7 büyükşehir (Adana Büyükşehir Bld. G.M, Erzurum Büyükşehir Bld. G.M, Eskişehir Büyükşehir Bld. G.M, İzmir Büyükşehir Bld. G.M, Kayseri Büyükşehir Bld. G.M, Manisa Büyükşehir Bld. G.M, Şanlıurfa Büyükşehir Bld.

TİDSAD

G.M.) 5 şehir (Çankırı Bld. G.M, Çorum Bld. G.M, Elazığ Bld. G.M, Rize Bld. G.M, Tokat Belediyesi Bld. G.M) ve 8 merkez ilçe (Bursa Nilüfer Bld. G.M, İstanbul Ataşehir Bld. G.M, İstanbul Beyoğlu Bld. G.M, İstanbul Esenyurt Bld. G.M, Gaziantep Şahinbey Bld. G.M, Malatya Yeşilyurt Bld. G.M, Şanlıurfa Eyyubiye Bld. G.M) belediyelerine ait toplam 78 Gençlik Merkezinde 2017-2018 yıllarında faaliyetlere katılan 898'i Erkek (%43,7) ve 1155 (%56,3) kadın üye olmak üzere toplam 2053 bireyden oluşmaktadır.

Ölçek Uygulama

Gençlik Merkezlerinde Etkinliklere Katılan bireylere İlişkin Memnuniyet Ölçeğinin maddelerinin oluşturulması sırasında öncelikle yazın taraması yapılmış memnuniyete ait ölçekler incelenmiştir. Gençlik Merkezlerinde aktivitelere ilişkin memnuniyeti ölçen çok sayıda soru havuzu oluşturulmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Gençlik Merkezlerinin web sayfasından (anket.gsb.gov.tr/ Erişim Tarihi 19.10.2017) beklenti anketine ait çok sayıda soru alınarak araştırmacı tarafından yeniden düzenlenmiştir. Ölçme aracının kapsam geçerliliği için Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinden 3 farklı Spor Yöneticisi doktoruna, Sağlık Bilimleri Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Biyoistatistik Anabilim Dalından 2 farklı istatistik uzmanına ve Elazığ Gençlik Merkezlerinde 10 yıl üstü görev yapan 3 Gençlik Liderinin görüşlerine başvurulmuştur. Türkçe dil kuralları açısından dil uzmanları tarafından da incelenmiştir.

Görüşler doğrultusunda ölçekte gerekli düzenlemeler yapılmış 20 soruluk memnuniyet ölçeği taslağı oluşturulmuştur. Sorular 5'li Likert Tipi olup (1= Çok Memnun, 2=Memnun,3=Kısmen Memnun,4=Memnun Değilim, 5= Hiç Memnun Değilim) şeklinde derecelendirilmiştir.

Yöntem

Güvenirliğin belirlenmesinde kullanılan çeşitli yöntemler vardır. Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği 2053 katılımcıya uygulanmıştır. Gerek örneklem sayısının yüksek olması gerekse ölçeğin uygulandığı kişilerin sosyo-ekonomik durumları nedeniyle ölçek bir kez uygulanmıştır. Katılımcı sayısının yüksek olması diğer güvenilirlik kestirim yöntemlerinin; belli aralık veya zaman dilimlerinde ve aynı fiziki koşullar altında uygulanması gerekliliğinden dolayı ölçek geliştirme sürecinde bu kestirim yöntemleri tercih edilmemiştir.

Bu durumdan dolayı ölçeğe dâhil edilen kişilerin psikolojik ve sosyal durumu göz önünde bulundurularak güvenilirlik kestirim yöntemlerinden olan Cronbach Alfa katsayısı kullanılmıştır.

“Cronbach Alpha kat sayısı genel anlamda içsel tutarlılık güvenilirliği ile ilgilidir ve ölçeğin bireylere sadece bir kez uygulanması bu yaklaşımlar için yeterli olmaktadır” (Alpar, R. 2014).

Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 25 ve Amos 18 paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler Faktör analizi yapılarak ölçeklerin alt boyutları belirlenmiştir. Verilerin Açıklayıcı Faktör Analizine (AFA) uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testleri ile uygulanarak incelenmiştir. Amos programı yardımıyla oluşturulan ölçeklerde ölçek geliştirme sürecinin önemli bir kısmı olan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçeği oluşturan alt

boyutların doğruluğu tespit edilmiştir. Alt grupların güvenirlilik ve geçerlilikleri Cronbach Alpha yöntemiyle incelenmiştir. Ölçeklerin temel güvenirliliği yine Cronbach Alpha yöntemiyle incelenmiştir.

Bulgular

Gençlik Merkezinde yapılan faaliyetlere yönelik memnuniyet ölçeği taslağının yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde örneklem büyüklüğünün yeterliliğini incelemeye kullanılan Kaiser-Meyer-Olkin 0,94 bulunarak örneklem büyüklüğünün yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Bartlett's Sphericity testi $p < 0,001$ (χ^2 : 25840,735; df :190; p :0,000) elde edilerek ilişkisizliği belirten birim matrizen farklı olduğunu maddeler arası ilişkinin olduğunu ve sonuç olarak KMO ve Bartlett testleri sonucunda ölçeğin faktör analizi yapılabilir olduğu görülmüştür.

Tablo 1.GMMÖ KMO and Bartlett's Test Bulguları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,944
	Approx. Chi-Square	25840,735
Bartlett's Test of Sphericity	df	190
	Sig.	,000

Tablo 2. GMMÖ Ortak Varyans Tablosu

Madde	Maddeler	Faktör yükü
1	Sportif Faaliyetler	,592
2	Kültür Faaliyetleri (Sinema, Tiyatro vb.)	,612
3	Eğitimle İlgili Faaliyetler	,715
4	Kurslar	,721
5	Hareketlilik Projeleri	,733
6	Sağlıkla İlgili Faaliyetler	,689
7	Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri	,405
8	Sanat Faaliyetleri (Müzik, El Sanatları vb.)	,665
9	Bilim ve Teknoloji Faaliyetleri	,737
10	Çevre Bilinci Faaliyetleri	,711
11	Basın-Yayın Faaliyetleri	,682
12	Gençlik Merkezi Mevcut Konumu	,515
13	Gençlik Merkezinin Fiziki Yapısı (Gençlik Merkezi Binası)	,519
14	Eğitmenlerin Gençlerle Olan İletişimi	,639

Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (Gmmö) Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

15	Gençlik Merkezi Çalışanlarının İlgi ve Alakaları	,605
16	Gençlik Faaliyetlerinin Sayısı	,609
17	Gençlik Faaliyetlerinin Niteliği	,670
18	Gençlik Merkezine Ulaşım	,594
19	Eğiticilerin Niteliği	,673
20	Eğiticilerin Kursiyerlere Yönelik İlgi ve Alakaları	,653

Ortak varyans tablosunda bulunan faktör yükleri incelendiğinde madde çıkarma işlemine gerek olmadığı görülmektedir. Ölçeği oluşturacak olan bu maddelerin öz değerleri 1 den büyük olanlar faktör yani alt boyutları oluşturacaklardır. Öz değerler tablosunda da görüldüğü üzere üç adet faktör oluşmuştur. Bu alt boyutlar maddelerdeki değişimin %64 ünü açıklayabilmektedirler. Bu yüzde yeterli olarak adlandırılmaktadır ve literatürde %50-%60 aralığı yeterli olarak görülür.

Tablo 3. GMMÖ Öz Değerler Tablosu

Faktör	Öz değerler	Açıklanan Toplam Varyans
1	8,963	44,814
2	2,740	58,514
3	1,033	63,680

Temel bileşenler metodu ve varimax rotasyonu seçilerek faktör alt boyutlarında oluşan yükler aşağıda döndürülmüş faktör yükü tablosunda belirtilmiştir. Varimax döndürme işlemi sonucunda 3 faktör oluşmuştur. Bunlardan 1. Faktör 1,2,5,6,7,8,9,10,11 numaralı maddelerden 2. Faktör 3 ve 4 numaralı maddeden 3. Faktör ise 12,13,14,15,16,17,18,19,20 numaralı maddelerden oluşmaktadır. Faktör yükleri incelendiğinde 0,35 altı yükler tabloya alınmamış olup faktör yüklerinin yüksek değerlerde olup bulunduğu faktörü iyi düzeyde temsil edebileceği görülmektedir.

Tablo 4. GMMÖ Varimax İle Döndürülmüş Faktör Yükleri

Madde no	Faktörler		
	1	3	2
1 Sportif Faaliyetler	,756		
2 Kültür Faaliyetleri (Sinema, Tiyatro vb.)	,724		
3 Eğitimle İlgili Faaliyetler			,757
4 Kurslar			,752
5 Hareketlilik Projeleri	,807		
6 Sağlıkla İlgili Faaliyetler	,779		

Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (Gmmö) Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

7	Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri	,582
8	Sanat Faaliyetleri (Müzik, El Sanatları vb.)	,789
9	Bilim ve Teknoloji Faaliyetleri	,828
10	Çevre Bilinci Faaliyetleri	,802
11	Basın-Yayın Faaliyetleri	,783
12	Gençlik Merkezi Mevcut Konumu	,675
13	Gençlik Merkezinin Fiziki Yapısı (Gençlik Merkezi Binası)	,677
14	Eğitmenlerin Gençlerle Olan İletişimi	,722
15	Gençlik Merkezi Çalışanlarının İlgi ve Alakaları	,737
16	Gençlik Faaliyetlerinin Sayısı	,683
17	Gençlik Faaliyetlerinin Niteliği	,717
18	Gençlik Merkezine Ulaşım	,753
19	Eğiticilerin Niteliği	,768
20	Eğiticilerin Kursiyerlere Yönelik İlgi ve Alakaları	,743

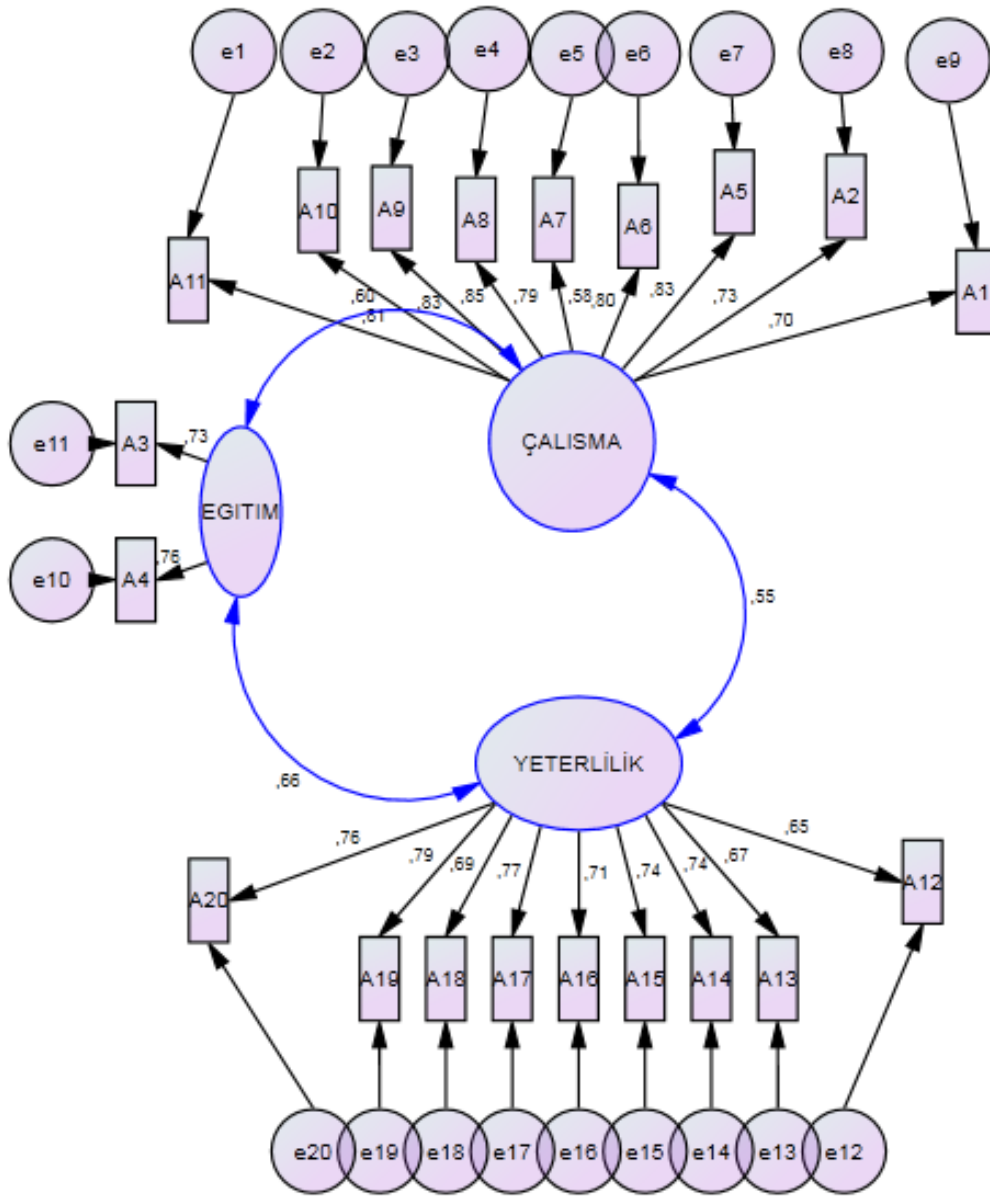
Başlangıçta tek boyut da oluşturulan ölçek açıklayıcı faktör analizi ile alt boyutlara ayrılmışlardır. Oluşan bu alt boyutlar çeşitli uzmanların görüşleri yardımıyla isimlendirilerek model oluşturulup yapı geçerliliği için gerekli olan doğrulayıcı faktör analizine geçilecektir. Uzman görüşleri ışığında 1. Faktör çalışma, 2.faktör eğitim, 3. Faktör ise yeterlilik olarak adlandırılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizi sonucunda oluşturulan 20 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşan bu yapıyı doğrulamak için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Oluşturulan bu modelin uyumluğunu belirlemek için doğrulayıcı faktör analizindeki uyum indekslerine bakılmalıdır.

Tablo 5. GMMÖ GMMÖ Model Uyum Değerleri

	Modelin uyum değerleri	Kabul edilen uyum değerleri
$X^2 : 746,984$ $df : 180$		
P	4,14	≤ 5
$X^2 / df :$		
RMSEA	,044	$\leq 0,05$ (0,06-0,08)
NFI	,971	$\geq 0,90$ (0,89-0,85)
CFI	,977	$\geq 0,90$ (0,89-0,85)
GFI	,964	$\geq 0,90$ (0,89-0,85)

Ki-kare istatistiği (CMIN), GFI, CFI, NFI ve RMSEA yaygın kullanılan model uyum ölçütleridir. Ki-kare istatistiği, $\chi^2/df < 5$ ise kabul edilebilir bir uyumu gösterir. Uyum iyiliği indeksi (GFI, Goodness of Fit Index) , karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI, Comparative Fit Index) ve NFI; 0,90 veya daha üstü değerler kabul edilir uyumu gösterir. Yaklaşık hataların ortalama kare kökü (RMSEA, Root Mean Square Error of Approximation); 0,10 altı değerler kabul edilebilir uyumu gösterir. Doğrulayıcı faktör analizi ile elde ettiğimiz Ki-kare istatistiği (CMIN) $4,14 < 5$, uyum iyiliği indeksi (GFI, Goodness of Fit Index) $,964 > 0,90$, karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI, Comparative Fit Index) $,977 > 0,90$,normlaştırılmış uyum indeksi (NFI, Normed Fit Index) $,971 > 0,90$ ve Yaklaşık hataların ortalama kare kökü (RMSEA, Root Mean Square Error of Approximation) $,044 < 0,5$ bulunarak oluşturulan ölçek modelinin doğrulayıcı faktör analizi yapmaya uygun olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 1. GMMÖ Modelin Path Diagramı

Tablo 6. GMMÖ Standardize Edilmiş Regresyon Katsayıları Tablosu

Madde	Faktörler	Regresyon katsayısı
11	Çalışma	,809
10	Çalışma	,834
9	Çalışma	,850
8	Çalışma	,786
7	Çalışma	,579
6	Çalışma	,803
5	Çalışma	,828
2	Çalışma	,734
1	Çalışma	,700
4	Eğitim	,756
3	Eğitim	,732
12	Yeterlilik	,651
13	Yeterlilik	,669
14	Yeterlilik	,739
15	Yeterlilik	,744
16	Yeterlilik	,713
17	Yeterlilik	,775
18	Yeterlilik	,694
19	Yeterlilik	,789
20	Yeterlilik	,762

Tablo 6’da standardize edilmiş regresyon katsayıları maddelerin temsil ettiği alt boyutu açıklama gücünü gösterir yani faktör yükleridir.

Doğrulayıcı faktör analizi ile oluşturulan bu katsayıların 0,4’ün altında olmadığı ve 0,5’ ten yüksek güce sahip olduğu maddelerin faktörleri yeterli düzeyde açıklayabildiğini göstermekte ve oluşturulan modelin yeterli bir ölçme modeli olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeğinin İç Tutarlılığının Belirlenmesinde Kullanılan Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayı Değerleri

Ölçek ve Alt Boyutları	Cronbach Alfa katsayısı
Memnuniyet ölçeği	,932
Çalışma (1. Faktör)	,921
Eğitim (2. Faktör)	,712
Yeterlilik (3. Faktör)	,909

Alt boyutlar incelediğinde Cronbach alfa katsayıları birinci (Çalışma) faktörü, 921 ikinci (Eğitim) faktörü, 712 ve üçüncü (Yeterlilik) faktörü, 909 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler gayet yüksek düzeyde güvenilirliği gösterirken ölçeğin bütünündeki alfa katsayısı, 932 olarak hesaplanmış olup iç tutarlılığın gayet yüksek olduğunu göstermiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın amacı gençlik merkezlerinde etkinliklere katılan bireyler örnekleminde gençlik merkezlerinde etkinliklere katılan bireylerin memnuniyet düzeylerine etki eden faktörlerin belirlenmesine yönelik “Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeği (GMMÖ)” geliştirilmesi ve geçerlik ve güvenirliliğinin yapılmasıdır. Ölçeğin geçerliliğiyle ilgili ilk aşamalardan birinin yapının tanımlanması olduğu ifade edilmektedir (MacKenzie, S.B., Podsakoff, P.M. ve Podsakoff, N.P. 2011).

Yapının belirlenmesi için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) dan yararlanılmıştır. Faktör analizine başlamadan önce örneklem sayısının büyüklüğü değerlendirilmiştir. Büyüköztürk, Ş, (2002) ölçekteki madde sayısının 3 ve fazlası kadar örneklemin faktör analizi için uygun olduğunu belirtmektedir. Araştırma kapsamında 2053 kişiye ulaşılmıştır. Dolayısıyla faktör analizi yapmak için istenen örneklem büyüklüğüne fazlasıyla ulaşıldığı söylenebilir.

Açıklayıcı faktör analizinde (AFA) çalışma grubundan toplanan verilerin faktör analizine uygunluğunu test etmek amacıyla KMO ve Barlett testleri yapılmış ve KMO .944 ve Barlett testi $p < 0,001$ (χ^2 : 25840,735; df :190; p :0,000) olarak bulunmuştur. KMO'nun .60'dan yüksek, Barlett testinin de anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Tablo 1). (Pallant, J. (2005). Seçer, İ. (2015).

Ortak varyans tablosunda bulunan faktör yükleri incelendiğinde madde çıkarma işlemine gerek olmadığı görülmektedir. Ölçeği oluşturacak olan bu maddelerin öz değerleri 1 den büyük olanlar faktör yani alt boyutları oluşturacaklardır. Öz değerler tablosunda da görüldüğü üzere üç adet faktör oluşmuştur. Bu alt boyutlar maddelerdeki değişimin %64 ünü açıklayabilmektedirler. Bu yüzde yeterli olarak adlandırılmaktadır ve literatürde %50-%60 aralığı yeterli olarak görülür. Kline (2011) ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında açıklanan varyans oranının en az % 40 olması gerektiğini belirtmektedirler. Bu doğrultuda araştırma sürecinde açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen % 64 varyans değerinin ölçeğin faktör yapısına karar vermek yeterli olduğu söylenebilir. Açıklayıcı faktör analizi sonucu 20 maddenin özdeğeri 1'den yüksek 3 faktör altında olduğu, madde faktör yük değerleri ise çalışma alt boyutu için .58 ile .82, eğitim alt boyutu için .75 ile .75 arasında, yeterlilik alt boyutu .67 ile .76 arasında sıralandığı gözlenmiştir. Madde yük değerlerinin, 40 ile, 73 arasında değiştiği görülmüştür. Oluşan faktörlere alan yazına ve madde içeriklerine uygun olarak isimler verilmiştir. Ölçeğin Cronbach alpha değerleri; “çalışma” boyutunda, .92, “eğitim” boyutunda” .71, “yeterlilik boyutunda” .90 ve ölçeğin tamamında ise .93 olarak bulunmuştur.

Gençlik Merkezlerinde etkinliklere katılan bireylere yönelik algılanan beklenti ölçeğinin AFA sonucunda elde edilen iki faktörlü yapısının model uyumunu incelemek için Ki-kare istatistiği (CMIN), GFI, CFI, NFI ve RMSEA yaygın kullanılan model uyum ölçütleridir. Ki-kare istatistiği, $\chi^2/df < 5$ ise kabul edilebilir bir uyumu gösterir. Uyum iyiliği indeksi (GFI, Goodness of Fit Index) , karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI, Comparative Fit Index) ve NFI; 0,90 veya daha üstü değerler kabul edilir uyumu gösterir. Yaklaşık hataların ortalama kare kökü (RMSEA, Root Mean Square Error of Approximation); 0,10 altı değerler kabul edilebilir uyumu gösterir. Doğrulayıcı faktör analizi ile elde ettiğimiz Ki-kare istatistiği (CMIN) 4,14 < 5, uyum iyiliği indeksi (GFI, Goodness of Fit Index) ,964 > 0,90 , karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI, Comparative Fit Index) ,977 > 0,90 ,normlaştırılmış uyum indeksi (NFI, Normed Fit Index) ,971 >

TİDSAD

0,90 ve Yaklaşık hataların ortalama kare kökü (RMSEA, Root Mean Square Error of Approximation) ,044 < 0,5 bulunarak oluşturulan ölçek modelinin doğrulayıcı faktör analizi yapmaya uygun olduğu gözlemlenmektedir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile oluşturulan katsayıların 0,4 ün altında olmadığı ve 0,5 den yüksek güce sahip olduğu maddelerin faktörleri yeterli düzeyde açıklayıcı bilindiğini göstermekte ve oluşturulan modelin yeterli bir ölçme modeli olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinden elde edilen bulgular GMMÖ Ölçeğinin yapı geçerliğine sahip olduğu şeklinde değerlendirilebilir. GMMÖ ölçeğine ilişkin olarak yapılan güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen değerlerin tamamının ölçeğin güvenilir olduğu şeklinde değerlendirilebilmesine olanak sağlayacak düzeyde olduğu ve ölçeğin iç tutarlılığa ve güvenilirliğine sahip olduğu şeklinde değerlendirilebilir Seçer, İ. (2015) ; Landis ve Koch, (1977) ve Robinson, Shaver ve Wrightsman, (1991) ölçek geliştirme ve uyarlama süreçlerinde güvenilirlik katsayılarının ,70 ve üzerinde bir değere sahip olmasının ölçeğin güvenilir kabul edilebilmesi için yeterli olduğunu ileri sürmektedirler. Bu kapsamda ölçeğin gerek alt faktörlerinin sahip olduğu değerler ve gerekse de ölçek toplamının sahip olduğu değerler göz önünde bulundurulduğunda güvenilirlik kriterlerinin sağlandığı söylenebilir.

Gençlik merkezlerindeki etkinliklere katılan bireylerin memnuniyet durumlarını belirlemek ve memnun olunmayan konularda iyileştirmelere gidebilmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amacıyla yapılan bu çalışmada sonuç olarak; GMMÖ ölçeğine ilişkin Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinden elde edilen bulgular ve güvenilirlik analizlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda Gençlik Merkezleri Memnuniyet Ölçeğinin (GMMÖ) 20 soru ve üç alt boyuttan oluşan ölçeğin alan araştırmalarında kullanılabilir türde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Alpar REHA. Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinde Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlik Detay Yayıncılık Ankara 2014 sayfa 477
- Büyüköztürk, Ş., (2002). Faktör analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. 32, 470-483
- Cihan Kara, Yavuz Topkaya, Ufuk Şimşek, “Aktif Vatandaşlık Eğitiminin Sosyal Bilgiler Programındaki Yeri”, Journal of World of Turks, Cilt 4 No:3, 2012, s. 151.
- Demet Lüküslü, Türkiye’de “Gençlik Miti” 1980 Sonrası Türkiye Gençliği, İstanbul, İletişim Yayınları, 2009, s. 19.
- Erdoğan İlhan, “İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış” İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, İstanbul,1996
- Eren Erol, “Yönetim ve Organizasyon”, 10. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2011
- Gençlik Merkezi Yönetmeliği (2003) Resmi Gazete, Sayı: 25167, md.5. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4137&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>, Erişim. 22.02.2020
- <http://anket.gsb.gov.tr/survey.aspx/GenclikMerkeziMemnuniyetAnketi> 19.10.2017

TİDSAD

- Kline, R. B. (2011). *An Easy Guide To Factor Analysis*. New York: TheGuilfordPress
- Landis, J. R. and Koch, G. G. (1977). "Themeasurement of Observer Agreement for Categorical Data". *Biomet-rics*, 33.
- MacKenzie, S.B., Podsakoff, P.M. ve Podsakoff, N.P. (2011). Construct measurement and validation procedures in MIS and behavioral research: Integrating new and existing techniques. *MIS Quarterly*, 35(2), 293-334.
- MEB Aile Tüketici Hizmetleri: Gençlere Sosyal Hizmet Veren Kurum ve Kuruluşlar, Ankara, 2011. s.4
- Pallant, J. (2005). *SPSS Survivalmanual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows*. Australia: Australian Copyright.
- Robinson, J. P.,Shaver, P. R. ve Wrightsman, L. S. (1991). *Criteria For Scale Selection And Evaluation İn Measure Of Personality And Social Psychological Attitudes*. San Diego: California Academic Press
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik Test Geliştirme ve Uyarlama Süreci: SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Şentuna, M., *Türkiye'deki Gençlik Ve Spor İle İlgili Kamu Kurumları Ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Politikalarının Değerlendirilmesi ve Bir Model Örneği*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Doktora Tezi, Bolu, 2009, s.6